

ERZİNCAN KÜLTÜRÜNE ve EĞİTİME ADANMIŞ BİR ÖMÜR; MUSTAFA UÇAR*

A DEVOTED LIFE TO EDUCATION AND CULTURE OF ERZİNCAN; MUSTAFA UÇAR

Necdet TOZLU**

ÖZET: Mustafa Uçar, (1928-2002) Erzincan'ın Çatalarmut Köyünde (Esesi bucağında) dünyaya geldi. İlköğretimini köyünde tamamladı. 1944 yılında girdiği Pamukpınar Köy Enstitüsü'nden 1948 yılında mezun oldu. Uçar, Erzincan'ın Sansa köyünde başladığı öğretmenlik mesleğini 42 yıl yürüttükten sonra Erzincan merkez İnönü İlkokulu Müdürlüğünden emekli oldu. Bu süreçte toplumun çeşitli katmanlarıyla tanıştı ve Erzincan halk kültürünü kavrayarak büyük bir birikim ulaştı.

Uçar'ın yetişmesinde asıl feyz aldığı kişi babasıdır. Yörede tanınmış bir bağlama ustası olan babası Recep Uçar'dan müzik eğitimi aldı. Bağlama, mandolin, ud, akordeon ve ritim çalmayı öğrendi. Ayrıca halk oyunlarına büyük ilgi duydu. Özellikle Erzincan halk oyunlarını genç kuşaklara öğretti, ekipler yetiştirdi, yarışmalara katıldı ve dereceler aldı. Öğretmenliğin yanı sıra, bir amatör halk bilimci ve derlemeci olan Uçar'ın çalışmalarının bazıları; Erzincan'da Giyim-Kuşam, Halk Oyunları ve Halk Türküleri, Erzincan Tasavvuf Şairlerinden Hafız Ömer Vasfi Efendinin Hayatı ve Eserleri, Erzincan Örf ve Adetlerinden Bir Demet, Hacı Adaylarına Özet Hac Rehberi adlarıyla yayımlanmıştır. Bu bildiriye Erzincan Halk Kültüründe önemli bir figür olan Uçar, çeşitli yönleriyle tanıtılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mustafa Uçar, Erzincan, Halk Edebiyatı, Folklor.

ABSTRACT: Mustafa Uçar, (1928-2002) was born in Çatalarmut Village of Erzincan. He completed his primary education in his village. He graduated in 1948 from Enstitute of Pamukpınar Village that he enrolled in 1944. Mustafa Uçar retired as the Director of İnönü Primary School in Erzincan after his 42 years teaching career when he started Sansa Village of Erzincan. In this period, he recognized various layers of society and he got a wide background by realizing folk culture of Erzincan.

Uçar was enlightened from his father primarily. He was educated by his father who was known as a master of bağlama in his region. He learned to play bağlama, mandolin, oud, piano accordion and rhythm instruments. He was also interested in folk dances. He taught especially Erzincan folk dances to young generations. He raised teams, attended competitions and he got degrees. He is an amateur folklorist and berhevkar in addition to his teaching. Some of his published studies are: Erzincan'da Giyim-Kuşam, Halk Oyunları ve Halk Türküleri, Erzincan Tasavvuf Şairlerinden Hafız Ömer Vasfi Efendinin Hayatı ve Eserleri, Erzincan Örf ve Adetlerinden Bir Demet, Hacı Adaylarına Özet Hac Rehberi. In this article, the aim is to introduce different directions of Uçar who is a significant figure in Erzincan Folk Culture.

Keywords: Mustafa Uçar, Erzincan, Folk Literature, Folklore.

* Bu makale, 28 Eylül 2016 tarihli "I. Uluslararası Erzincan Sempozyumu"nda bildiri olarak sunulmuştur.

** Yrd. Doç. Dr., Erzincan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkiye, necdettozlu@hotmail.com

1. GİRİŞ

Tanpınar 1955'te öğrencileriyle yaptığı bir konuşmada sinemadan söz ederken “Gizli Celse” filme alınmış. Böylece kelimeye emanet edilen şey resme geçmiş. Eser çok güzel oynanmış; fakat Sarte kaybolmuş. Kırmızı ve Siyah filme alınmış. Romanın bütün anahtarları mevcut; fakat Stendhal değil. Demek sinema, roman ve tiyatroyu aldığı zaman onu başka bir şey yapıyor,¹ der. Biyografi çalışanlar da aslında benzer bir şey yapıyorlar. Ne kadar titiz davranırsak davranalım kişiyi tam olarak vermek mümkün olmuyor. Çoğu zaman onu değiştiriyor ve işi güçleştiriyoruz. Hele bir kişinin ölümünden sonra bir bildiriyle tanıtılma çabası, asla o kişiyi veremeyecektir. Bu çaba, ancak ondan bazı izler, bazı çizgiler taşıyabilecek, hayal meyal onu hatırlatacaktır. Bu endişemizi belirttikten sonra umarım Uçar'ı, başka bir şey yapmadan gerçekliğine en yakın biçimde tanıtmayı başarabiliriz.

Uçar'ın yerelde Erzincan kültürüne, genel de Türk kültürüne yaptığı hizmetler, onun hatırasının diri tutulmasını ve genç kuşaklara örnek teşkil etmesi bağlamında kayıtlanmasını gerekli kılar. Milletimizin önemli hasletlerinden olan kadirşinaslık, diğerkâmlık ve ahde vefa önemli bir değerdir. Burada bu değerın öncelendiği ve önemsendiği, Uçar'ın da bu değeri hak ettiğini belirtmeliyim.

Uçar'ın Hayatı

Doğumu: Mustafa Uçar, 1928'de Erzincan merkez Çatalarmut köyünde (o vakitler Esesi bucağı) doğdu. Annesi Münevver, babası Sarı Recep lakaplı Recep Uçar'dır. Doğum tecrübeli bir köy ebesi refakatinde köydeki evlerinde gerçekleşmiş ve babası tarafından Mustafa adı konulmuştur. Nüfusa iki yıl gecikmeyle yazdırılmış ve nüfus kâğıdındaki doğum tarihi 1930 olarak gerçekleşmiştir. Bu gecikmeli yazım o yılların şartlarında çok olağan bir durum olup çoğunluk nüfusun ortak kaderi olarak karşımıza çıkmaktadır.²

Eğitimi ve öğretmenliği: Uçar, İlköğrenimini köyünde tamamladı. İki yıl aradan sonra 1944 yılında Pamukpınar (Yıldızeli/ Sivas) Köy Enstitüsüne girdi, 5 yıllık yatılı eğitimden sonra 1948'de buradan mezun oldu. Aynı yıl Erzincan'ın Sansa köyünde ilkokul öğretmenliğine başladı. Bir yıl sonra Tercan Yetiştirme yurduna atandı. Askerlik dönüşü Tercan İlköğretim müdürlüğü görevine getirildi ve bu görevi 20 yıl sürdürdü.

¹ Turan Alptekin, Bir Kültür Bir İnsan, 1975, İstanbul.

² 1960'lı yıllarda işçi olarak başta Almanya olmak üzere Batı ülkelerine göç başlarken “çocuk parası” diye bilinen getiriden dolayı halkın bir kesimi bilinçlenmiş, hem nüfusa kaydolma hem de doğanları günü gününe yazdırma önem kazanmıştır. Bu kayıtlanmalarda tarih genellikle 01.01.. şeklinde olup üzerine fıkralar oluşturulan bir hal almıştır. İşçilerimizden birine Alman memur çocuklarının ad ve soyadları ile doğum tarihlerini sorar. İşçi, Necdet....01.01.1956, Derya; 01.01.1958, Hülya 01.01.1960 deyince memur işçinin yüzüne bakarak; Tebrik ederim seni. Nasıl hepsini yılbaşına denk getirdin, diye sorar, ve gülüşürler.

Tercan'dan Erzincan merkez İnönü İlkokulu Müdürlüğüne atanan Uçar, 1988'de Açıköğretim Fakültesi Eğitim Önlisans Programını bitirdi ve emekli olduğu 1990 yılına kadar okul müdürlüğü görevini sürdürdü. Adı, İnönü İlkokulunun müdürlüğü ile özdeşleşen Mustafa Uçar, kırk yıllık hizmetin ardından, 1988'de Açık öğretim Fakültesi Eğitim Ön lisans Programından mezun olması az rastlanan olaylardandır. Bu mezuniyette Uçar 60 yaşındadır ve "ilmin yaşı yoktur" düsturuna çarpıcı bir örnektir. Yine Uçar'ın kendi çabasıyla Osmanlıca öğrenip eski eserleri tetkik etmiştir.³

³ Ruhi Kara, Mustafa Uçar ve Kırk iki Yıl, Doğu Gazetesi, 29 Ağustos 1990, Erzincan.

1985'de Erzincan ili adına yılın öğretmeni seçildi ve 24 Kasım'da Ankara'da ödüllendirildi.⁴ 1990 yılı Ekim ayında da pek çok Erzincanlı'nın öğretmeni olmuş bu çınar, kırk iki yıllık hizmetin ardından emekliye ayrıldı.

Öğretmenliği süresince ders araç gereçlerini tamir eden, laboratuvarları işler hale getiren, okul binasını boyayan, bahçe duvarlarını yapan Uçar, emekli olduktan sonra da bu faaliyetleri sürdürmüş, bila bedel okulların onarım işleriyle meşgul olmuş ve bu yönüyle de gazete manşetlerine çıkmıştır.⁵ Görev yaptığı yerlerde bir ziraat teknisyeni gibi ağaçlandırma bağ bahçe işleri önderliği, sağlık personeli gibi sağlık hizmetleri sunmuştur. Çalıştığı okullara iş atölyesi kazandırarak çeşitli imalatlar gerçekleştirmiştir. Okul atölyesinde yaptığı bir uçak maketi örneği:⁶

⁴ Ahmet Dumlu, Erzincan'da Yılın Öğretmeni Seçilen Mustafa Uçar ile Bir Röportaj, Doğu Gazetesi, 29 Kasım 1985, Erzincan.

⁵ 6 yıllık emekli öğretmen Mustafa Uçar Görevinden Kopamıyor Doğu Gazetesi, 9 Kasım 1995, Erzincan.

⁶ Cengiz Bahşi'nin özel arşivinden

Askerliği: 1956'da 44. Dönem yedek subay olarak Çorlu-5.Kolordu Muhabere Taburunda askerlik görevini yaptı. Jip şoförü ehliyeti aldı, iyi derece ile dönemini tamamladı.

Evliliği; Uçar, 1949'da akrabası Mahinur (Gündağan) ile evlendi ve bu evlilikten Mehpare, Adnan, Hülya, Süheyla ve Ayla isimli beş çocukları oldu. 1991 de eşiyile birlikte Hac farizasını yerine getiren Uçar, 19 Kasım 1994 de 44 yıllık hayat arkadaşını kaybetti.

Ölümü: Uçar, Sekiz yıllık yalnız yaşamdan sonra 2002 yılında vefat etti ve Terzibaba mezarlığına defnedildi. Mezarlıkta onun mezarının bulunduğu bölüme Mustafa Uçar Bölümü tabelası asıldı. Ruhu şad olsun.

Uçar Kimdi: Uçar'ın yakın dostlarından genç Cengiz Bahşi "Bir Uçar Geçti Erzincan'dan" başlıklı yazısında bunun cevabını veriyor adeta. Kendisi de bir kültür fenomeni olan Bahşi, onu şöyle anlatıyor: "Öğretmen, Doktor, Heykeltıraş, Ziraatçı, Müzisyen, Tiyatrocu, Yazar, Gazeteci, Folklor Uzmanı, Şair, Tamirci..."

Kırk iki yıllık meslek hayatında bir gün dahi rapor kullanmayan kendi anlatımıyla; derslerinde müzik yeteneği resim ve benzeri becerileri olmayan hiçbir öğrenciye sınıf geçirmedeğini beyan eden, idealist bir öğretmen. Tercan ilçesinde köylülerin de desteğini alarak yöreye 10 dan fazla okul yaptıracak kadar ilerici bir toplum önderi. Evinin bir odasını köylünün ütü, radyo, televizyon, telefon gibi çeşitli ev aletlerini tamir etmek için ayıran bir tamirci. O,

evinde hastaları muayene eden, iğne vuran, ilaç temin eden bir Lokman Hekim. Bulunduğu yöreyi ağaçlandıran, ağaçlara, bitkilere aşı yapan, ağaç hastalıklarını, hayvan hastalıklarını tedavi eden bir baytar bir ziraatçıdır. Hiçbir ücret almadan yüzlerce bağlama ustası yetiştiren, udî ve kemancı yetiştiren bir müzisyen...”⁷ Uçar bu hizmetlerin dışında, belediye eski binasında dört oda döşeyerek bir müze oluşturmuş “Erzincan Kültür Evi” adını koyduğu bu mekânda Erzincan'a ait somut kültür varlıklarını halkın nazarına sunmuştur.

⁷ Cengiz Bahşi, Bir Uçar Geçti Erzincan'dan, Doğu Gazetesi, 29 Ocak 2009, Erzincan.

Folklor Yönüyle Uçar; Mustafa Uçar, amatör bir halk kültürü, folklor derlemecisidir. Bu alanda özel bir eğitim almamıştır ancak tahsil gördüğü Köy Enstitüsü'nde çok yönlü yetiştiği ve folklorla aşk derecesinde ilgi duyduğu için bu alanda da faydalı çalışmalar yapmıştır. Çocukluk döneminden itibaren ilgi duyduğu folklorla hem bir icracı hem de bir derlemeci olarak hizmet etmiştir. Kaynak kişi olarak kullandığı kişilerin başında annesi ve babası vardır.

Uçar, asıl mesleği olan öğretmenlikle amatör folklor derlemeciliği ve icrayı at başı yürütmüştür. O, daha beş yaşındayken babası ve aynı zamanda ustası olan Recep Uçar'dan bağlama ve ritim saz dersleri almış ve onun dizi dibinde yetişmiştir. Mandolin, bağlama, ud, akordeon ve ritim saz iyi çaldığı sazlardır.

Uçar, ömrü boyunca bildiklerini genç kuşaklara aktarmaya çalışmıştır. Enstrüman çalma kursları düzenlemiş, öğrenciler yetiştirmiştir. 160 civarında türkü notaya almış ve bunları adı geçen kitapta yayımlamıştır. Türkü derlemeciliği yanında, küçük yaşta öğrendiği yöresel halk oyunları bir başka ilgi alanıdır. Köy enstitüsünde öğrenciyken halk oyunları öğreticiliği yapmış, kendi okulu dışında Ankara-Hasan oğlan; İzmir-Kızılçullu; Eskişehir-Çifteler; Erzurum-Pulur

Köy Enstitülerinde halk oyunları öğreticiliği ve müzik faaliyetlerine rehberlik yaptı. Enstitülerde hem kendi yöresinin halk oyunlarını öğretmiş hem de başka yörelerin oyunlarını öğrenerek kendini geliştirmiştir. İlk olarak 1950 yılında arkadaşlarıyla beraber Erzincan Halk oyunları ekibini kurmuş ve çeşitli platformlarda sergilemiştir. Çalıştığı okullar başta olmak üzere halk oyunları ekipleri yetiştirerek yarışmalara katılmış, dereceler elde etmiştir.

Bugün Erzincan'da halk oyunları ile ilgilenen yediden yetmişe herkes Uçar'ın bu sahadaki çalışmalarının temel teşkil ettiğini bilir ve hakkı teslim eder kanısındayım. Halk oyunları müziklerini de notaya almış, Erzincan halk oyunlarını ve giysilerini kültür bakanlığınca tescil ettirerek bir başka hizmete imza atmış ve uzun yıllar şehrin kültür danışmanlığı görevini yürütmüştür. Bu çalışmalarının bir kısmını kayıt altına almış ve kitaplaştırmıştır. Şimdi bu eserlerin kısa tanıtımları yapılmaya çalışılacaktır.

Erzincan'da Giyim-Kuşam, Halk Oyunları ve Halk Türküleri

İlk baskısı 1993 yılında ERYAKSAN (Erzincan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı) tarafından 4. Kitap olarak yapılan kitap, 323 sayfadan oluşmaktadır. İkinci baskı 1994'te gerçekleşmiştir. Kitap, dönemin Valisi Recep Yazıcıoğlu'nun sunuş (5 s.) yazısıyla başlar ve Mustafa Uçar'ın Önsözüyle (6-7 s.) devam eder. Erzincan'da Giyim Kuşam başlığı altında kadın ve erkek otantik giyim kuşamlarını teferruatıyla anlatır. Kadınlarda; entari, üç etek, şalvar, ehram, hindi, tülbent, namaz örtüsü, pırpırlı, ayakkabı giysileri yanında tepelik, saçlık, bilezik, kemer, Mengüç küpe gibi aksesuarlar da tanıtılmıştır. Erkeklerde; seko, yelek ve şalvar kumaşlarından başlayarak (kadife kumaş, çuha kumaş, mahalli kumaş) işlik, fes ve ebaniye, poçcikli yemeni, kuşak üzerinde durulmuştur.

Erzincan folkloruna kısa bir bakış bölümüyle devam eden kitapta, Erzincan'da oynanan Halk oyunlarının türleri ve biçimlerini, bar, çiftetelli, kaşık, horon, halay ve köçek oyunları biçiminde tasnif edip ayrıntılarını kaydetmiştir. Ayrıca oyunları sözlü, sözsüz diye de belirlemiş ve notalarını yazmıştır.

Erzincan halk oyunlarına hizmet eden şahsiyetler bölümünden sonra türkülerin icrası ve sınıflandırılması bölümüne yer verilmiştir. Tören türküleri, Kırık havalar, Hüzünlü türküler, Olaylı türküler, mesleki türküler, Kahramanlık türküleri, Ortaoyunu türküler, Hikâyelerde geçen türküler, Dini türküler, Mayalar, Bazı türkülerin hikâyeleri, Motif ve modeller, fotoğraflar, sözlük ve Bibliyografya başlığıyla sonlanmıştır.

Erzincan Örf ve Adetlerinden Bir Demet

1998 yılında Erzincan'da yayımlanan bu kitap 350 sayfadan oluşmaktadır. Kitabın başında Dönemin Erzincan Belediye Başkanı Talip Kaban'ın "Takdim" yazısı (7-8 s.) yer almış, sonra Mustafa Uçar'ın Önsözüyle (9-10 s.) devam etmektedir. "Giriş" (11-12 s.)'ten sonra **Halk İnançları** (13-29 s.) "İç âleminde mayalanan Düşünceler" bölümü yer almaktadır. Erzincan ve çevresinden tespit edilen inançlar; Maneviyatla Kazanılan Davranışlar, İyi Sayılmayan Davranış Örnekleri, Diğer Davranışlar, Çeşitli Halk İnançları, Baharla İlgili İnançlar (Hızır ve Leylek), Kültürümüzde Değer Hükümleri, Nazarlıklar başlıkları altında incelemiştir.

Halk Tababeti (Hekimlik) başlığı altında (31-56 s.) çeşitli insan ve hayvan hastalıkları ele alınmış, bunların tedavileri üzerinde durulmuştur. Hastalıklar ve Tedavileri, İlaç olarak kullanılan Bitkiler, Ziyaretler ve Ocaklar, Baytarlık alt başlıkları konunun detaylandırılıp açıklandığı kısımlardır.

Halk Âdetleri başlığı altında (57-103 s.) Bayram kutlamaları, Sofra adabı, Doğum Merasimi, Cenaze Âdetleri, Sünnet Töreni, Düğün Gelenekleri, Beşik Geleneği, Çocuk eğitimi, Mahalli Ölçülerimiz, Halk takvimi konuları işlenmiştir.

Halk Edebiyatı Örnekleri başlığı altında önce halk edebiyatı, milli örf ve âdetin, dinin, milli dilin, hülasa milli ruhun muhafazasıdır. (104 s.) şeklinde bir tanım yapılmış, sonra sırasıyla türlere dair bilgi ve örnekler verilmiştir.

Masallar başlığı altında 45 masalın adı sıralanmış, beş masalın da metni verilmiştir. Keçelce adlı masalın döşeme kısmı şiirsel biçimde ve ilginçtir. **Efsaneler** başlığı altında 7 efsane metnine yer verilmiş, bir de "Folklorumuzda Taş Kesilme" başlıklı değerlendirme yazısı yer almıştır. **Menkıbeler** başlığı altında anlatılan on sekiz menkıbeden 12si "Büyük Hoca"ya aittir. Fıkralar bölümünde 19 metin, Atasözleri bölümünde 150 atasözü kaydedilmiştir. Deyimler bölümünde 50 kadar Erzincan'a özgü deyim yer alırken, Kinayeli Sözler, Mış Mışlı sözler, Yanıltmacı sözler, Beddualar, Tanımalı Hekatlar (Bilmeceler), Maniler, Halk türküleri, Tasavvuf şiirinden örneklerle devam etmiştir.

Halk Mutfağı bölümünde, çorbadan tatlıya çeşitli mahalli yemekler tanıtılmıştır. Bunlardan bazıları; Babukko, Yumurta boranisi, Cumur, Gendime çorbası, Gendime pilavı, Kırdı, Çürütme, Hasude, Loğlık, Herle, Kelecoş, Haşıl vb.

Kitabın son bölümünde Uçar şiirlerine ve fotoğraflara yer vermiştir.

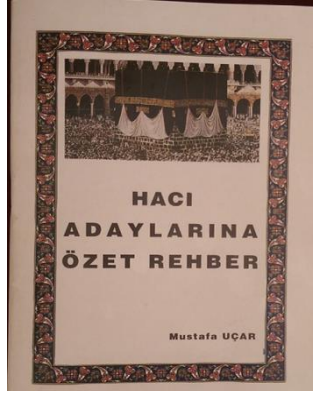
Erzincan Tasavvuf Şairlerinden Hafız Ömer Vasfi Efendi Hayatı ve Eserleri

1836-1916 yılları arasında yaşamış Erzincanlı bir tasavvuf şairinin şiirlerinin toplandığı kitap Uçar tarafından 1994 de Erzincan'da yayımlanmıştır. 80 sayfadan oluşan kitap Uçar'ın Önsöz (2-3) Hayatı ve Eserleri(4-5) Şiirler (6-69) Sözlük (70-80)kısımlarından oluşmaktadır.

Şair, şiirlerini sade bir dille ve çoğunluk dördlük biçimiyle oluşturmuştur. Koşma tarzındaki şiirlerde Allah sevgisi, peygamber sevgisi, ecel, ömür, ölüm, cennet, dünyanın faniliği gibi konular işlenmiştir. Bazı şiirlerin son dördlüğünde Vehbi Hayyat (17s), Yunus (7s) gibi tasavvuf erlerinin adına yer verilmiştir.

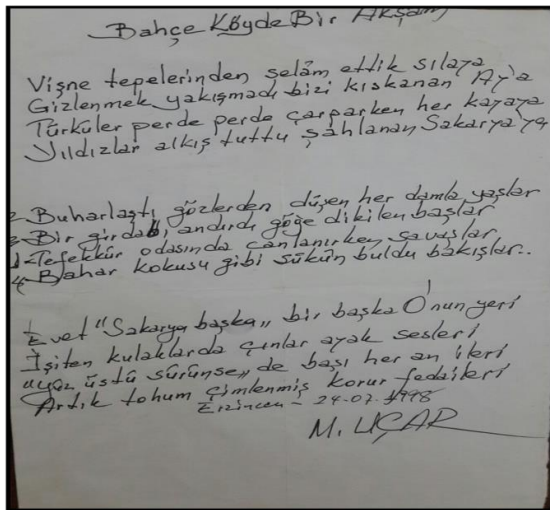
Hac rehberi

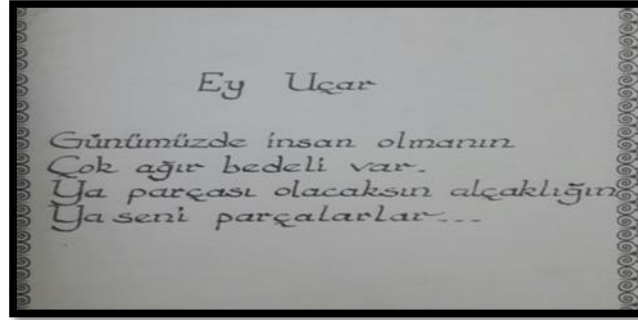
Hacı adaylarına kolaylık sağlamak amacıyla hazırlanan bir kılavuz kitapçıktır. 1991'de Erzincan'da basılan kitap, Uçar'ın bir sayfalık önsözüyle başlar, besmelenin ardından hacı adaylarına faydalı bilgiler sunulur. Kitap bilimsel dilden uzak, daha çok okuyucuyla konuşurcasına yazılmış, hac vazifesini yerine getirirken yapılması gerekenleri içermektedir. Özellikle yaşlı hacı adayları düşünülmüş onlara kılavuz olunmaya çalışılmıştır.

Şairliği ve köşe yazarlığıyla Uçar;

Uçar, çok yönlü bir adamdır. Mahalli gazetelerde memleketin çeşitli sorunlarını gündeme taşıyan köşe yazıları (Misafir kalem) yazması yanında, şiire de ilgi duymuş, çeşitli konularda genellikle hece ölçüsü ve dördlük birimiyle koşma tarzında şiirler yazmıştır.

Şiirlerini kitap haline getirmemiştir, ancak sayıca küçümsenmeyecek hacimde şiir yazmıştır. Şiirlerinin konusu ekseriyetle milli konular, vatan, millet, tabiat, öğretmenlik mesleği ve güncel konulardır.

SONUÇ

Mustafa Uçar, 74 yıllık ömrünü Erzincan kültür ve folkloruna hizmetle geçirmiş bir öğretmendir. O; bir Erzincan sevdalısı, bir memleket aşığıdır. Erzincan'a ait duygularını şu veciz ifadesiyle dile getirmiştir ki, bu söz slogan haline getirilip kentin siyasileri tarafından da kullanılmaktadır.

AÇIN BAKIN BAĞRIMI, BİR ERZİNCAN BİR DE CAN

CAN ÇIKAR DA ORADAN ASLA ÇIKMAZ ERZİNCAN

Uçar'ın hayatı, meslek ve mesuliyet anlayışı gelecek kuşaklara anlatılmalı, eserleri tanıtılmalı, felsefesi, idealizmi, vatanperverliği özellikle öğretmenlere ve genç öğretmen adaylarına örnek gösterilmelidir. Erzincan'da yılın bir gününü "Mustafa Uçar" günü ilan ederek etkinlikler düzenlenmeli ve yeni uçarların yetişmesine vesile kılınmalıdır.

KAYNAKLAR

- Alptekin,T. (1975). *Bir kültür bir insan*. İstanbul.
- Bahşi, C. (2009, 29 Ocak). Bir Uçar geçti Erzincan'dan. Erzincan: *Doğu Gazetesi*.
- Kara, R. (1990, 29 Ağustos). Mustafa Uçar ve kırk iki yıl. Erzincan: *Doğu Gazetesi*.
- Doğu Gazetesi. (1995, 9 Kasım). 6 yıllık emekli öğretmen Mustafa Uçar görevinden kopamıyor. Erzincan: *Doğu Gazetesi*.
- Dumlu, A. (1985, 29 Kasım). Erzincan'da yılın öğretmeni seçilen Mustafa Uçar ile bir röportaj. Erzincan: *Doğu Gazetesi*.